

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Από το πρακτικό της αρ. **07/2024**
Συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου
του Δήμου Σφακίων.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 31/2024

ΘΕΜΑ: Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο:
«6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος
288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος
256,36MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων,
Αποκορώνου και Κανδάνου - Σελίνου της
Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Στο Δημοτικό Γυμναστήριο του Ασκύφου Σφακίων, σήμερα **11 του μηνός Μαρτίου**, του έτους **2024**, ημέρα **Δευτέρα** και ώρα **20:00** το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Σφακίων συνήλθε σε **έκτακτη, διευρυμένη μονοθεματική συνεδρίαση**, ύστερα από την με αριθμό πρωτοκόλλου: **821/07-03-2024**, έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, Καρκάνη Νικολάου, που δημοσιεύθηκε στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων του Δήμου, επιδόθηκε στους δημοτικούς συμβούλους, καθώς και στους Προέδρους των Δημοτικών Κοινοτήτων (άρθρο 67 Ν. 3852/2010).

Το Δημοτικό Συμβούλιο βρέθηκε σε νόμιμη απαρτία κατά τις διατάξεις του άρθρου 96 του Δ. Κ. (Ν. 3463/2006) και του άρθρου 67 του Ν. 3852/2010 με **παρόντες, κατά την έναρξη της έκτακτης συνεδρίασης**, τους:

A) Παρόντες:

Ζερβός Ιωάννης, Δήμαρχος Σφακίων

1. Βυζηράκης Γεώργιος του Μιχαήλ, δημοτικός σύμβουλος
2. Γυπαράκης Βαρδής του Ιωσήφ, δημοτικός σύμβουλος
3. Δαμανάκης Εμμανουήλ του Πέτρου, δημοτικός σύμβουλος
4. Καγιαδάκης Γεώργιος του Βασιλείου, δημοτικός σύμβουλος
5. Καρκάνης Νικόλαος του Σπυρίδωνος, δημοτικός σύμβουλος
6. Κοπάσης Ελευθέριος του Νικολάου, δημοτικός σύμβουλος
7. Μπολιώτης Ιωάννης του Ιωσήφ, δημοτικός σύμβουλος
8. Μπραουδάκης Ιωάννης του Ευελπίδη, δημοτικός σύμβουλος
9. Νικολουδάκης Εμμανουήλ του Ιωάννη, δημοτικός σύμβουλος
10. Πολέντας Γεώργιος του Κωνσταντίνου, δημοτικός σύμβουλος
11. Σφηνιά Αφροδίτη του Ιωσήφ, δημοτικός σύμβουλος
12. Χιωτάκης Μανούσος του Εμμανουήλ, δημοτικός σύμβουλος

B) Απόντες αν και νόμιμα κληθέντες:

1. Βαλυράκης Νικόλαος του Μανούσου, δημοτικός σύμβουλος
2. Οικονομάκης Σταύρος του Σταύρου, δημοτικός σύμβουλος
3. Χιωτάκης Μανούσος του Ιωσήφ, δημοτικός σύμβουλος

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Πρόεδροι Δημοτικών Κοινοτήτων:**A) Παρόντες:**

1. Γιαννουλάκης Σταύρος, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Ασφένδου
2. Ζουλάκης Ιωσήφ, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Ίμπρου
3. Καρκάνης Ιωάννης, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Ασκύφου
4. Κοπασάκης Εμμανουήλ, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Ανωπόλεως
5. Μανουσέλης Χριστόφορος, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Πατσιανού
6. Τζατζιμάκης Ιωάννης, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Αγίας Ρουμέλης

B) Απόντες:

1. Γλυνιαδάκης Γεώργιος, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Σκαλωτής
2. Μπραουδάκης Ιωάννης, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Χώρας Σφακίων
3. Ξηρουχάκης Βασίλειος, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας Αγίου Ιωάννη

Παρών επίσης στην συνεδρίαση ήταν και ο Γεωργεδάκης Κωνσταντίνος, υπάλληλος του Δήμου Σφακίων, για την τήρηση των πρακτικών της συνεδρίασης.

Ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

ΘΕΜΑ 3: Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Εισηγούμενος το θέμα της ημερήσιας διάταξης, ο Δήμαρχος κ. Ζερβός Ιωάννης, είπε τα εξής:

Κείμενο εισήγησης:

Ο άμισθος Ειδικός Συνεργάτης Δημάρχου, κ. Καπριδάκης Σταύρος και η Πολιτικός-Μηχανικός, κα. Λύκου Σοφία παραθέτουν την υπ' αριθμ. 821/7.3.2024 εισήγηση, η οποία διαμοιράστηκε σε όλα τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, και με την οποία παρουσιάζουν με προβολή τις βασικές γραμμές της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του προαναφερθέντος έργου, καθώς και τα δεδομένα που αυτό θα δημιουργήσει στο περιβάλλον του Δήμου μας.

Σχετικά με τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Όρων (ΜΠΕ) των «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων», έχουμε να επισημάνουμε τα εξής:

Βασικά Στοιχεία Μελέτης

- **Ιστορική εξέλιξη έργου**

Σύμφωνα με τη μελέτη: «*Η Μ.Π.Ε. για το σύνολο των προβλεπόμενων έργων και στις 4 Π.Ε. της νήσου, συμπεριλαμβανομένου και του υπό μελέτη έργου υποβλήθηκε στο ΥΠΕΚΑ/ΕΥΠΕ και έλαβε αρ. πρωτ. 196218/20-2-2012. Ακολούθως, και αφού εξετάστηκε ο φάκελος της εν λόγω Μ.Π.Ε., με το υπ' αριθμ 202493/16-10-2012 έγγραφο της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ ζητήθηκε συμπληρωματικά η εκπόνηση μελέτης αθροιστικών και συνεργιστικών επιπτώσεων για τα σχεδιαζόμενα ΑΣΠΗΕ στην Κρήτη της εταιρείας ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ και της εταιρείας ΕΛΙΚΑ. Στη συνέχεια, η ΜΠΕ μπήκε στο αρχείο της ΕΥΠΕ.. Εν συνεχεία, έγινε τροποποίηση των αδειών παραγωγής των εξεταζόμενων*

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

ΑΣΠΗΕ, λόγω αναβάθμισης της τεχνολογίας των ΑΠΕ...». Σύμφωνα με τις βεβαιώσεις παραγωγού ειδικού έργου της εταιρείας ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Β.Ε.Τ.Ε., «**οι αναφερόμενοι στη ΜΠΕ αιολικοί σταθμοί αποτελούν τμήματα ενός ενιαίου συγκροτήματος αιολικών πάρκων στη νήσο Κρήτη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. (ζ) της παρ. 5 του άρθρου 10 του ν. 4685/2020, καθώς και στην παρ. 31 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006, όπως ισχύει, συνολικής ισχύος 873 MW**».

- **Προτεινόμενα Αιολικά Πάρκα**

Η μελέτη αφορά τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων **έξι (6) Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 288 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελινού της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων, εκ των οποίων οι 3 ΑΣΠΗΕ τοποθετούνται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Σφακίων.** Ο προτεινόμενος τύπος ανεμογεννητριών (Α/Γ) είναι η VESTAS V150_6.00MW, ισχύος 6.00MW, **ύψος πύργου 105 μέτρων και διάμετρο ρότορα 150 μέτρων και μέγιστο ύψος από το έδαφος, ύψος πυλώνα και μήκος φτερού, 180 m.** Συνοδά έργα των Αιολικών Σταθμών αποτελούν τα Κέντρα Ελέγχου, τα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης (κατασκευή διασυνδετικής γραμμής Μέσης Τάσης, συνολικού μήκους 115,4 km, Υ/Σ ανύψωσης τάσης και εναέρια γραμμή ΥΤ με μήκος περίπου 12,5 km) και η διάνοιξη τμημάτων νέων οδών πρόσβασης στους ΑΣΠΗΕ καθώς και η βελτίωση των υφιστάμενων οδών, **συνολικού μήκους 89,5 km** περίπου.

Πιο συγκεκριμένα, για την περιοχή εντός των ορίων του Δήμου Σφακίων: ο ΑΣΠΗΕ Νο4 θα εγκατασταθεί στη θέση «ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ-ΧΑΛΑΡΑ-ΜΕΣΑ ΒΑΤΕΣ», ο ΑΣΠΗΕ Νο5 θα εγκατασταθεί στη θέση «ΧΙΟΝΙΣΤΡΑ-ΚΕΦΑΛΑ» και ο ΑΠΣΗΕ Νο6 θα εγκατασταθεί στη θέση «ΚΟΡΔΑ-ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ-ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ-ΠΑΠΟΥΡΑ-ΑΧΛΑΔΕΣ». Σύμφωνα με τη μελέτη ο Αιολικός Σταθμός Νο4 θα αποτελείται από εννέα (9) ανεμογεννήτριες (ΑΓ), ο Αιολικός Σταθμός Νο5 θα αποτελείται από επτά (7) ανεμογεννήτριες (ΑΓ) και ο Αιολικός σταθμός Νο6 θα αποτελείται από δέκα (10) ανεμογεννήτριες (ΑΓ). Επομένως, **το σύνολο των ανεμογεννητριών που πρόκειται να εγκατασταθούν εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Σφακίων είναι 26.** Επίσης, **το σύνολο της εγκατεστημένης ισχύς από τα 3 προτεινόμενα αιολικά πάρκα που χωροθετούνται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Σφακίων είναι 156 MW.**

A/A	Όνομα ΑΣΠΗΕ	Αριθμός Α/Γ	Εγκατεστημένη Ισχύς (MW)
04	ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ, ΧΑΛΑΡΑ, ΜΕΣΑ ΒΑΤΕΣ	9	54
05	ΧΙΟΝΙΣΤΡΑ-ΚΕΦΑΛΑ	7	42
06	ΚΟΡΔΑ, ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ, ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ, ΠΑΠΟΥΡΑ, ΑΧΛΑΔΕΣ	10	60
	Σύνολο	26	156

- **Έργα Ηλεκτρικής Διασύνδεσης**

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελινού της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Σύμφωνα με τη μελέτη η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από τις Α/Γ θα συγκεντρώνεται μέσω **υπόγειων καλωδίων Μέσης Τάσης**, που θα οδεύουν παράλληλα με την υφιστάμενη οδοποιία και τη νέα διάνοιξη οδοποιίας, στα κέντρα ελέγχου. Από τα κέντρα ελέγχου θα αναχωρεί υπόγεια γραμμή μέσης τάσης απλού κυκλώματος μέχρι **τον νέο Υ/Σ ανύψωσης τάσης** που θα κατασκευαστεί μεταξύ Ίμπρου και Ασκύφου. Για το σκοπό αυτό, θα γίνει εκσκαφή τάφρου διαστάσεων 0,80 m x 1,10 ή 1,20 m (ΒxΗ). **Το συνολικό μήκος των τάφρων που θα κατασκευαστεί για το υπόγειο δίκτυο ΜΤ εντός του Δ. Σφακίων είναι περίπου 60 km.** Ο Υ/Σ Χανιά Α θα εξυπηρετεί τους ΑΣΠΗΕ «ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ, ΧΑΛΑΡΑ, ΜΕΣΑ ΒΑΤΕΣ», «ΧΙΟΝΙΣΤΡΑ, ΚΕΦΑΛΑ», «ΚΟΡΔΑ, ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ, ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ, ΠΑΠΟΥΡΑ, ΑΧΛΑΔΕΣ». Από τον Υ/Σ Χανιά_Α θα **εκκινά εναέρια γραμμή ΥΤ με μήκος περίπου 12,5 km** μέχρι το κοντινότερο σημείο της υφιστάμενης Γραμμής ΥΤ του ΑΔΜΗΕ που βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αποκόρωνας. Για την κατασκευή και στήριξη της ΓΜ θα τοποθετηθούν σε μέση απόσταση περίπου ανά 300m, **μεταλλικοί πυλώνες οι οποίοι θα πακτωθούν στο έδαφος.**

- **Διάνοιξη Δρόμων Πρόσβασης και Προσπέλασης**

Η πρόσβαση στη θέση του έργου και η μεταφορά του απαραίτητου εξοπλισμού προς το Έργο θα πραγματοποιηθεί μέσω του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου και συγκεκριμένα μέσω ΒΟΑΚ μέχρι τον ισόπεδο κόμβο προς Χώρα Σφακίων. Στη συνέχεια θα χρησιμοποιηθεί επαρχιακό και δημοτικό οδικό δίκτυο.

Για την τοποθέτηση των Α/Γ του Αιολικού Σταθμού Νο 4 θα γίνει νέα διάνοιξη οδοποιίας συνολικού μήκους 9.849,07 m περίπου.

Για την τοποθέτηση των Α/Γ του Αιολικού Σταθμού Νο 5 θα γίνει νέα διάνοιξη οδοποιίας συνολικού μήκους 4.640,39 m περίπου.

Για την τοποθέτηση των Α/Γ του Αιολικού Σταθμού Νο 6 θα γίνει νέα διάνοιξη οδοποιίας συνολικού μήκους 13.499,61 m περίπου.

Συνεπώς, **το συνολικό μήκος των νέων διανοίξεων για τους παραπάνω τρεις αιολικούς σταθμούς είναι περίπου 27,9 km.**

- **Λοιπά Συνοδά Έργα**

Θα κατασκευαστούν κέντρα ελέγχου τύπου προκατασκευασμένου οικίσκου διαστάσεων 15m x 10m και υποστηρικτικές εγκαταστάσεις (δανειοθάλαμοι – αποθεσιοθάλαμοι – εργοτάξια). Κατά την κατασκευή των δρόμων και των θεμελίων των Α/Γ του έργου που θα κατασκευαστεί εντός των ορίων του Δήμου Σφακίων θα παραχθούν **702.127 m³** προϊόντα εκσκαφής γαιωδών και ημιβραχωδών υλικών. Επίσης, σε κάθε σημείο ανέγερσης Α/Γ θα γίνει διάνοιξη-διευθέτηση καταλλήλων πλατωμάτων (πλατείες) με εμβαδόν περίπου έξι (6) στρέμματα (Κεφ.9 ΜΠΕ). Για τη θεμελίωση των ανεμογεννητριών θα απαιτηθούν περί 26*330=8.580 m³ οπλισμένου σκυροδέματος (Κεφ.3 ΜΠΕ).

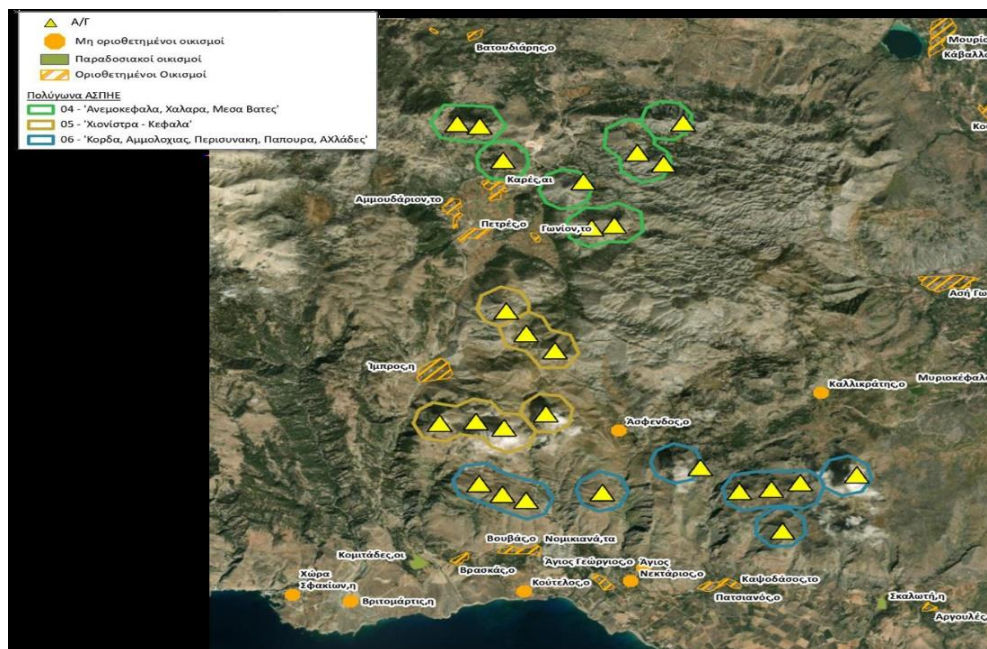
31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκόρωνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Αποστάσεις ΑΣΠΗΕ από Οικισμούς του Δ. Σφακίων – Ανθρωπογενές Περιβάλλον

- Αποστάσεις από Οικισμούς**

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι αποστάσεις των ορίων των οικισμών από τους ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι η μελέτη του Έργου βασίζεται στο Ειδικό Χωροταξικό Σχέδιο ΑΠΕ που είχε εγκριθεί το 2008 με 15ετή ισχύ και στην παρούσα φάση συντάσσεται νέο Χωροταξικό Σχέδιο για τις ΑΠΕ, όπου αναμένεται να τεθεί το όριο των 1000 μέτρων των αιολικών πάρκων από τους οικισμούς.

Οικισμός	ΑΣΠΗΕ (Αριθμός)	Απόσταση (χλμ)
Καρρές	4	0,54
Αμμουδάρι	4	1,35
Γωνί	4	1,07
Ύμπρος	5	1,09
Ασφένδου	5	1,54
Βρασκάς	6	1,71
Καψοδάσος	6	1,64
Νομικιανά	6	1,21

Εικόνα 1: Σχεδιασμός έργων ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06, όπου αποτυπώνονται τα όρια των οικισμών σε σχέση με τις θέσεις των Ανεμογεννητριών με τα πολύγωνα τους.

- Αποστάσεις ΑΣ από το Μονοπάτι Ε4**

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Τα αιολικά πάρκα βρίσκονται σε εγγύτητα με το Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4, ενώ ορισμένα τμήματα του μονοπατιού αναμένεται να μετατραπούν σε οδούς πρόσβασης των μηχανημάτων εξοπλισμού των Α/Γ.

Χωροθέτηση Αιολικών Σταθμών εντός προστατευόμενων περιοχών

- **Περιοχές Natura**

Επτά (7) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ (06) 'ΚΟΡΔΑ, ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ, ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ, ΠΑΠΟΥΡΑ, ΑΧΛΑΔΕΣ' και μια (1) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ (05) 'ΧΙΟΝΙΣΤΡΑ- ΚΕΦΑΛΑ' εγκαθίστανται εντός των ορίων της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ) με ονομασία «Ασφένδου - Καλλικράτης και παράκτια ζώνη» και κωδικό GR4340012.

Έξι (6) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ (06) 'ΚΟΡΔΑ, ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ, ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ, ΠΑΠΟΥΡΑ, ΑΧΛΑΔΕΣ' εγκαθίστανται εντός των ορίων της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) με ονομασία «Αγρουλιανό Φαράγγι- Οροπέδιο Μανικά» και κωδικό GR4340019.

- **Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)**

Ο υποσταθμός ανύψωσης τάσης τοποθετείται στο βόρειο όριο του προστατευόμενου ΤΙΦΚ "Φαράγγι Ίμπρου". Επίσης, τμήμα του δικτύου μέσης τάσης κατασκευάζεται εντός του προαναφερόμενου ΤΙΦΚ.

- **Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά**

Ακόμα, οι ΑΣΠΗΕ (05) 'ΧΙΟΝΙΣΤΡΑ- ΚΕΦΑΛΑ' και (06) 'ΚΟΡΔΑ, ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ, ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ, ΠΑΠΟΥΡΑ, ΑΧΛΑΔΕΣ' και μία Α/Γ του ΑΣΠΗΕ (04) 'ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ' εγκαθίστανται εντός των **Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (ΣΠΠ) "Όρος Κρουονερίτης Κρήτης" (GR182) και "Λευκά Όρη" (GR179)**, αντίστοιχα.

- **Καταφύγια Άγριας Ζωής**

Επίσης, στην περιοχή εντοπίζεται το Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) 'Περιουνάκη-Αγριοκεφάλα-Μανικά Δήμου Σφακίων' με κωδικό Κ897 (ΦΕΚ 803/Δ/2001), εντός των ορίων του οποίου κατασκευάζεται ο ΑΣΠΗΕ (06) 'ΚΟΡΔΑ, ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ'.

- **Απάτητα βουνά**

Με την υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/119000/3593/13.12.2021 Υ.Α. (ΦΕΚ 1007/Δ/2021): «Όροι και περιορισμοί για την προστασία της περιοχής άνευ δρόμων των Λευκών Ορέων στην νήσο Κρήτη», επιδιώκεται:

(α) **η ανάσχεση της αλλαγής χρήσης γης, η οποία αποτελεί την κυριότερη αιτία απώλεια της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό επίπεδο,**

(β) **η αναχαίτιση της αύξησης των τεχνητών επιφανειών και του κατακερματισμού των φυσικών οικοσυστημάτων από τους δρόμους και τις τεχνητές επιφάνειες, και των συναφών αρνητικών επιπτώσεων αυτών στη βιοποικιλότητα,**

γ) **η διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή,**

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

δ) η **διαφύλαξη των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο,**

ε) η διατήρηση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που δεν διαταράσσουν τα φυσικά οικοσυστήματα και τη φυσική εξέλιξή τους,

στ) η **ανάπτυξη του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού σε περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας** συμβατού με τους ως άνω επί μέρους στόχους και

ζ) η θεσμοθέτηση όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της ήπιας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Με την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου η **Δυτική και η Ανατολική πλευρά των ορεινών όγκων των Λευκών Ορέων**, όπου χωροθετούνται τα προτεινόμενα αιολικά πάρκα με φορέα υλοποίησης την εταιρεία ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ, **θα μετατραπεί βίαια σε ένα απέραντο βιομηχανικό αιολικό πάρκο**, όπου θα προκληθούν οι αντίθετες από τα απάτητα βουνά επιπτώσεις στον υπόλοιπο ορεινό όγκο των Λευκών Ορέων, με κατακερματισμό των φυσικών οικοσυστημάτων, υποβάθμιση της βιοποικιλότητας και των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου, σημαντική διατάραξη των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και орνιθοπανίδας και της ακεραιότητας των προστατευόμενων περιοχών Natura που απαντώνται στις περιοχές αυτές, έντονη αλλοίωση των ήπιων παραδοσιακών ανθρωπογενών δραστηριοτήτων καθώς και του φυσιολατρικού, περιπατητικού, ορειβατικού και οικολογικού τουρισμού.

Σημειώνεται ότι οι θέσεις εγκατάστασης των προτεινόμενων Α/Γ των ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06 βρίσκονται εκτός των ορίων του πολυγώνου των απάτητων βουνών των Λευκών Ορέων, όμως η πλησιέστερη Α/Γ (ΑΣΠΗΕ 04) βρίσκεται μόλις σε απόσταση 170 μ. περίπου από το παραπάνω όριο. **Επίσης, τμήματα δύο πολυγώνων του ΑΣΠΗΕ 04 βρίσκονται εντός των ορίων των απάτητων βουνών των Λευκών Ορέων.**

- **Ζώνες Προστασίας της Φύσης**

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (άρθρο 14β του π.δ. 59/2018) **οι ΑΠΕ δεν είναι επιτρεπόμενες χρήσεις γης στις ζώνες προστασίας της φύσης (ΖΠΦ) σε περιοχές Natura**. Σύμφωνα με την πρόταση της υπό διαβούλευσης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) για το Φυσικό Πάρκο των Λευκών Ορέων, έξι (6) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 06 και μία (1) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 05 χωροθετούνται εντός της προτεινόμενης ΖΠΦ-02. Επίσης, μία (1) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 05 χωροθετείται εντός της προτεινόμενης ΖΠΦ-04. Η ΜΠΕ παρόλο που αναφέρει ότι *“Το έργο θα εγκατασταθεί εκτός Ζωνών Απόλυτης Προστασίας και Προστασίας της Φύσης, Κεφ. 5 – Σελ. 8 ΜΠΕ”* δεν έχει λάβει υπόψη τις προτάσεις της υπό διαβούλευσης ΕΠΜ.

- **Ζώνες ευαισθησίας του Όρνιου**

Το σύνολο των Α/Γ των ΑΣΠΗΕ 05 και 06, καθώς και 4 Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 04 βρίσκονται εντός **της Ζώνης Κρίσιμης ευαισθησίας του Όρνιου**, σύμφωνα με τον χάρτη ευαισθησίας των κρίσιμων περιοχών του συγκεκριμένου είδους στην Ελλάδα, εργασία που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) - Προσδιορισμός κρίσιμων ενδιαιτημάτων (χαρτογράφηση ευαισθησίας) του Όρνιου στην Ελλάδα – Καθορισμός διαχειριστικών κατευθύνσεων. Παραδοτέο Δράσης C.1. Επίσης, 5 Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 04 βρίσκονται εντός **της**

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκρώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Ζώνης Υψηλής ευαισθησίας του Όρνιου. Τέλος, το προτεινόμενο εναέριο δίκτυο ΥΤ χωροθετείται κυρίως εντός της Ζώνης Κρίσιμης ευαισθησίας του Όρνιου.

- **Ζώνες Τροφοληψίας αποικιών Χειροπτέρων**

Επτά (7) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 06 και μία (1) Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 04 βρίσκονται εντός περιοχής τροφοληψίας αποικιών χειροπτέρων Σπηλαιού Αγιασμάτσι (πρόταση προστασίας και διαχείρισης καταφυγίων και περιοχών τροφοληψίας των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων και του οικότοπου των σπηλαίων της Ελλάδας - LIFE17 NAT/GR/000522). Επίσης, περίπου 6 κμ εναέριου δικτύου υψηλής τάσης κατασκευάζεται εντός περιοχής τροφοληψίας αποικιών χειροπτέρων στον Δήμο Αποκορώνου. Στο πρόγραμμα LIFE17 NAT/GR/000522 προτείνεται η απαγόρευση ΑΣΠΗΕ εντός των παραπάνω περιοχών τροφοληψίας χειροπτέρων.

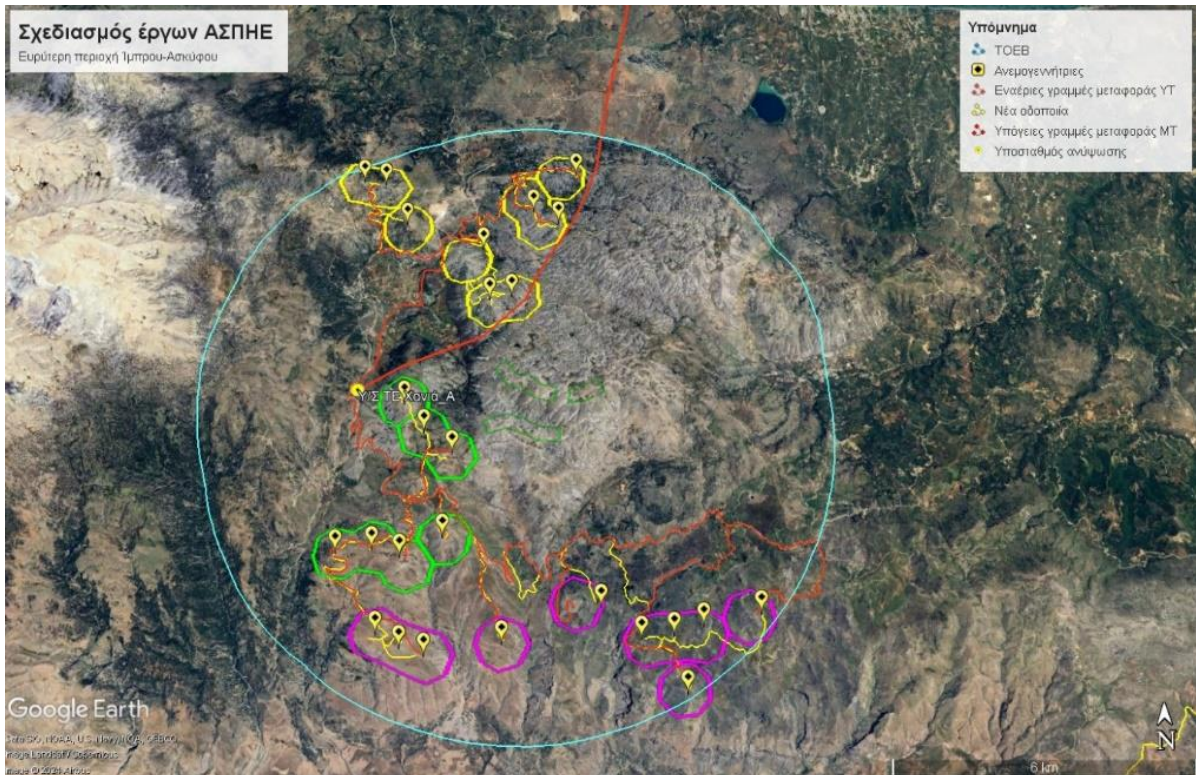
Επιπτώσεις Έργου στο Ανθρωπογενές Περιβάλλον

Το έργο έχει σημαντικές επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον, η υλοποίηση του οποίου θα υποβαθμίσει σημαντικά τις υφιστάμενες παραδοσιακές οικονομικές δραστηριότητες (κτηνοτροφία, μελισσοκομία) και τον περιπατητικό και φυσιολατρικό τουρισμό. Σύμφωνα με τη μελέτη "*ο πλησιέστερος στον ΑΣΠΗΕ 04 'Ανεμοκεφάλια-Χαλαρά-Μέσα Βάτες' οικισμός είναι οι **Καρρές** σε απόσταση 540m, ο πλησιέστερος στον ΑΣΠΗΕ 05 'Χιονίστρα-Κεφάλια' οικισμός είναι η **Ίμπρος** που βρίσκεται σε απόσταση 1,09km, ο πλησιέστερος στον ΑΣΠΗΕ 06 'Κόρδα-Αμμολοχίας-Περισυνάκη-Πάπουρα-Αχλάδες' είναι τα **Νομικιανά** σε απόσταση 1,21km'*

Συγκεκριμένα σε μια ακτίνα 6,5 χλμ θα κατασκευαστούν **26 Α/Γ με ύψος πύργου 105 μέτρων και διάμετρο ρότορα 150 μέτρων**. Τα συνοδά έργα περιλαμβάνουν τη διάνοιξη νέων οδών πρόσβασης μήκους περί τα **28Km** και τη διαπλάτυνση υφιστάμενων δρόμων σε μήκος περί τα **13Km**. Επίσης προτείνεται διαμόρφωση πλατειών γύρω από κάθε Α/Γ έκτασης περί τα 6 στρέμματα, καθώς και εκσκαφές καναλιών τοποθέτησης καλωδιώσεων Χαμηλής/Μέσης Τάσης συνολικού μήκους περίπου **60 Km**, κατασκευή Υποσταθμού Ανύψωσης Τάσης και στη συνέχεια κατασκευή εναέριας γραμμής μεταφοράς ΥΤ μήκους **12,5Km**. Ουσιαστικά δημιουργείται μία βιομηχανική ζώνη (Βιομηχανικής Κλίμακας Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, ΒΑΠΕ) καταλαμβάνοντας όλες τις βουνοκορφές της ευρύτερης περιοχής του έργου (Βλ. Εικόνα 2), με την κατασκευή αιολικών πάρκων **συνολικής ισχύος 156MW**, εκτοπίζοντας τις ανθρώπινες οικονομικές δραστηριότητες των ορεινών χωριών της περιοχής και οδηγώντας με αυτό τον τρόπο στην εγκατάλειψη της υπαίθρου από τους μόνιμους κατοίκους της περιοχής.

Για την υλοποίηση του έργου φορέας υλοποίησης θα έπρεπε να είχε εξασφαλίσει πρωτίστως τη σύμφωνη γνώμη του Δήμου, των ιδιοκτητών της γης και την αποδοχή της κοινωνίας, σεβόμενος το περιβάλλον, τις παραδόσεις και την ιστορία του τόπου μας. Στην προκειμένη περίπτωση, επιχειρείται η βίαιη μετατροπή του φυσικού πλούτου της περιοχής σε μια βιομηχανική ζώνη και η αλλαγή των χρήσεων γης της υπαίθρου πλησίον σημαντικών οικισμών του Δήμου μας από φυσικούς βοσκότοπους σε βιομηχανική ζώνη, χωρίς να έχει προηγηθεί διάλογος και διαβούλευση του φορέα υλοποίησης με την τοπική κοινωνία. Οι κάτοικοι της περιοχής είναι αντίθετοι με τις προτεινόμενες επενδύσεις και **είναι αποφασισμένοι να αγωνιστούν με κάθε μέσο για την αποτροπή της υλοποίησης των συγκεκριμένων επενδύσεων.**

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Εικόνα 2: Σχεδιασμός έργων ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06, όπου αποτυπώνονται οι θέσεις των Ανεμογεννητριών με τα πολύγωνα τους, τα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης και η νέα οδοποιία.

Επίσης, σύμφωνα με την αναθεώρηση του **Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΧΠΚ)** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 42284/13.10.2017 Απόφαση (ΦΕΚ 260/ΑΑΠ/2017) το έργο δεν είναι συμβατό με τα μέτρα και τις κατευθύνσεις του, διότι ταυτόχρονα με την ελεγχόμενη ανάπτυξη επιδεικτικών πιλοτικών και παραγωγικών εφαρμογών ΑΠΕ, κατά προτεραιότητα προς συγκεντρωμένους υποδοχείς, *“ως υποστηρικτικό εργαλείο της αρχής της συγκεντρωμένης ανάπτυξης, αλλά και ως επιπρόσθετο μέτρο για την προστασία του ευαίσθητου περιβάλλοντος του νησιού, **εξαιρούνται οι περιοχές του δικτύου NATURA 2000 και οι λοιπές προστατευόμενες περιοχές από την εγκατάσταση Αιολικών και Ηλιοθερμικών Πάρκων**”*. Επίσης, σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΠΧΠΚ ο διαρκής στόχος είναι η περαιτέρω αύξηση της χρήσης ΑΠΕ, όπου *“για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, επιδιώκεται η κατ' αρχήν χωροθέτηση των εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας προς πώληση από ΑΠΕ ως εξής: (1) στην ευρύτερη ζώνη των τριών ενεργειακών κόμβων της Κρήτης, (2) στις κεφαλές των μεγάλων φραγμάτων - που μπορούν να συνοδεύονται στο μέλλον από έργα αντλησιοταμίευσης, τα οποία βελτιώνουν την εφεδρεία και την ευστάθεια του συστήματος, καθώς και (3) εντός των ορίων «ευρέων ζωνών αναζήτησης για εγκαταστάσεις ΑΠΕ”* (Άρθρο 6 και Άρθρο 15). **Η ευρύτερη περιοχή σχεδιασμού των ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06 δεν ανήκει σε καμία από τις παραπάνω προτεινόμενες εκτάσεις.** Ειδικότερα, το μεγαλύτερο μέρος των τριών ΑΣΠΗΕ εντός των ορίων του Δ. Σφακίων (14 Α/Γ με τα συνοδά έργα και υποσταθμός ανύψωσης τάσης) βρίσκεται σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΠΧΠ της Περιφέρειας Κρήτης εντός **“Περιοχών ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριοτήτων σε ορεινούς και ημιορεινούς όγκους”**. Επίσης, το Έργο έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την κατεύθυνση του ΠΧΠ Περιφέρειας Κρήτης που υποστηρίζει την ισορροπημένη εκμετάλλευση του αιολικού και του ηλιακού δυναμικού του νησιού, με ταυτόχρονη διατήρηση των φυσικών και μορφολογικών ιδιοτεροτήτων του. Το

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

προτεινόμενο έργο αποτελεί τμήμα ενός ενιαίου συγκροτήματος αιολικών πάρκων στη νήσο Κρήτη που σχεδιάζει να κατασκευάσει η εταιρεία ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ, συνολικής ισχύος 873 MW, και σε συνδυασμό με αντίστοιχα μεγάλα έργα αιολικών σταθμών που προτείνεται να υλοποιηθούν στην Περιφέρεια Κρήτης από άλλες εταιρείες και επιχειρηματικούς ομίλους, βάσει των χορηγούμενων από την ΡΑΕ βεβαιώσεων παραγωγών, **το ενεργειακό μείγμα που θα καλυφθεί από τεχνολογίες ΑΠΕ στο Νησί γέρνει συντριπτικά υπέρ της Αιολικής Ενέργειας μέσω της κατασκευής αιολικών πάρκων στις βουνοκορφές του νησιού και εις βάρος των άλλων μορφών ΑΠΕ.**

Επίσης, τα προτεινόμενα φαραωνικού μεγέθους έργα δεν προσφέρουν αντισταθμιστικά οφέλη στις τοπικές κοινωνίες. Με την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας υπήρχε η προσδοκία να μειωνόταν η χρέωση προμήθειας του ηλεκτρικού ρεύματος και οι ρυθμιζόμενες χρεώσεις (ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, ΥΚΩ, ΕΤΜΕΑΡ) στα οικιακά και επαγγελματικά τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος, ωστόσο παρόλο που την τελευταία δεκαετία υπήρχε σημαντική διείσδυση ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, εντούτοις οι τιμές ηλεκτρικού ρεύματος αυξήθηκαν υπέρμετρα, επιδεινώνοντας την ενεργειακή φτώχεια στη χώρα μας. Η ενεργειακή φτώχεια αποτελεί μείζονα κοινωνική πρόκληση που έχει άμεσο αντίκτυπο στην υγεία και πλήττει περίπου 54 εκατομμύρια Ευρωπαίους (πηγή: Επιτροπή ΕΕ). Η ηλεκτρική ενέργεια (ΗΕ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζεται ως χρηματιστηριακό προϊόν και ο ρόλος της Ελλάδας και των Περιφερειών της, όπως είναι η Περιφέρεια Κρήτης, εξειδικεύεται στην παραγωγή και εξαγωγή ΗΕ από ΑΠΕ με τα προσδοκώμενα οφέλη από τη μείωση του κόστους παραγωγής ΗΕ μέσω ΑΠΕ να διατίθενται συντριπτικά υπέρ των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων.

Το περιθώριο εγκατάστασης έργων ΑΠΕ στην Κρήτη (υφιστάμενες και νέες), μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρικής διασύνδεσης του νησιού με το ηπειρωτικό σύστημα, καθορίζεται με πρόσφατη απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ)(Αρ. Απόφασης ΡΑΕ: 88/2023, ΑΔΑ: 67Χ9ΙΔΞ-Ζ9Τ) μεταξύ **2.150-2.500 MW**, που μπορούν να παράγουν σε ετήσια βάση από 7,4 TWh μέχρι 8,6 TWh ηλεκτρικής ενέργειας. Σύμφωνα με την παραπάνω Απόφαση του ΑΔΜΗΕ, η τελική ζήτηση σε ηλεκτρική ενέργεια της Κρήτης αναμένεται να φτάσει στις 3,4 TWh το 2030.Επομένως, με βάση τον παραπάνω ενεργειακό σχεδιασμό, **η Κρήτη αναμένεται να παράγει υπερδιπλάσια ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας από τις ανάγκες της**, με αποτέλεσμα να μετατραπεί σε εξαγωγέα περίσσειας ηλεκτρικής ενέργειας, θυσιάζοντας στο βωμό του παραπάνω στόχου τη βιοποικιλότητα, τον φυσικό πλούτο της (βουνοκορφές, φαράγγια, γεωτόπους, κ.λπ.) και τις παραδοσιακές οικονομικές δραστηριότητες των τοπικών κοινωνιών. Το παραπάνω αποδεικνύεται και από τις βεβαιώσεις παραγωγού ΑΠΕ αιολικών πάρκων που έχουν εκδοθεί από τη ΡΑΕ, οι οποίες φτάνουν σήμερα τις 2.257 MW εγκατεστημένη ισχύς (πηγή: Γεωπληροφοριακός Χάρτης ΡΑΕ) που αποδίδουν 7,7 TWh σε ετήσια βάση, όσο δηλαδή είναι και η εξαγωγική ικανότητα ηλεκτρικής ενέργειας από την Κρήτη προς την υπόλοιπη χώρα, καταδεικνύοντας παράλληλα τη **μονοδιάστατη ανάπτυξη ΑΠΕ με τη μορφή αιολικής ενέργειας**. Το γεγονός ότι ο διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος του δικτύου του νησιού θα καλυφθεί στο σύνολο του από τους μεγάλους επιχειρηματικούς-ενεργειακούς ομίλους μέσω των προγραμματισμένων φαραωνικών έργων ΑΣΠΗΕ, όπως είναι και το υπό εξέταση έργο, θα δημιουργήσει σημαντικό έλλειμμα ηλεκτρικού χώρου για μικρά έργα ΑΠΕ που θέλουν να κατασκευάσουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι πολίτες-φυσικά πρόσωπα, με έμμεσο αποτέλεσμα τη μη χρηματοδότηση των έργων αυτών.

Επιπτώσεις Έργου στο Φυσικό Περιβάλλον

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

- **Επιπτώσεις στο Τοπίο**

Σύμφωνα με την **Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου**, την οποία κύρωσε η Ελλάδα το 2010 (Ν. 3827/2010, ΦΕΚ Α/30/25.2.2010, Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου) και όπως αναφέρεται στο κείμενο της **Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για τη Βιοποικιλότητα** " ως τοπίο ορίζεται ένας φυσικός χώρος, όπως γίνεται αντιληπτός από τους ανθρώπους και του οποίου ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα της δράσης και της αλληλεπίδρασης φυσικών και/ή ανθρωπογενών διεργασιών. Ο αριθμός των τύπων οικοσυστημάτων φυσικών και ανθρωπογενών, η κατανομή τους στο χώρο και η αναλογία συμμετοχής τους, προσδιορίζουν το χαρακτήρα, τη φυσιογνωμία και τον τύπο του τοπίου.

Διαθέτοντας γεωμορφολογική και κλιματική ετερογένεια και μεγάλη βιοποικιλότητα ειδών και οικοσυστημάτων, η Ελλάδα εμφανίζει και μεγάλη ποικιλότητα τοπίων. Η προστασία και η διατήρηση πολλών τύπων τοπίων εξαρτώνται από την προστασία και τη διατήρηση των οικοσυστημάτων που τα συνθέτουν, δηλαδή από την προστασία και τη διατήρηση της βιολογικής τους ποικιλότητας.

Στη σύνθεση ενός τοπίου, συχνά, δεν συμμετέχουν μόνο φυσικά στοιχεία τοπίου και οικοσυστήματα, αλλά και αυτά που οφείλουν την ύπαρξή τους στην ανθρώπινη παρουσία, όπως τα αγρο-οικοσυστήματα, οι οικισμοί κ.λπ. Έτσι, τα τοπία αντικατοπτρίζουν και την αλληλεπίδραση ανθρώπων και φύσης και συμβάλλουν, μέσω των ιδιαιτεροτήτων τους, στη διαμόρφωση της τοπικής ταυτότητας, αποτελώντας βασική συνιστώσα της ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ως χώρος στον οποίο αναπτύχθηκαν πολιτισμοί που για χιλιετίες αλληλεπίδρασαν με τον περίγυρό τους, η Ελλάδα συμβάλλει σημαντικά σε αυτή την κληρονομιά. Τέλος, αναγνωρίζεται ότι το τοπίο αποτελεί σημαντικό μέρος της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων και συντείνει στην ευημερία τους, τόσο στις αστικές περιοχές όσο και στην ύπαιθρο."

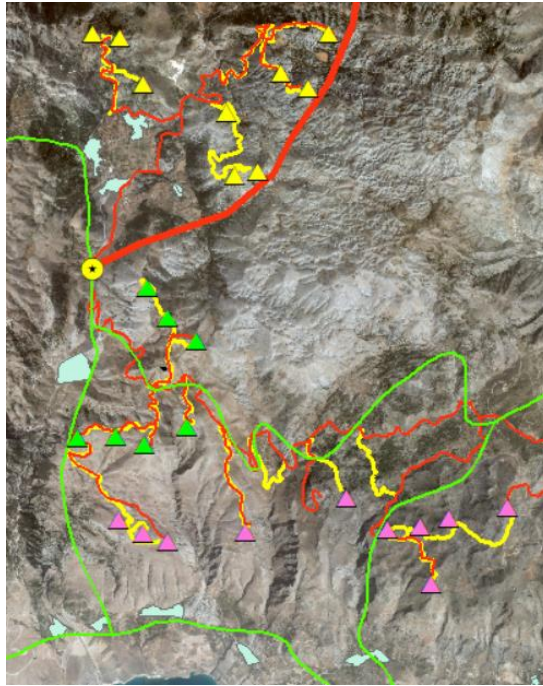
Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο με την κατασκευή του έργου θα δημιουργηθεί μία βιομηχανική ζώνη στους ορεινούς όγκους από τις αποψιλώσεις φυτικής βλάστησης, διαμορφώσεις πλατειών Α/Γ και διανοίξεις δρόμων, κατακρεουργώντας τα βουνά της περιοχής και κατακερματίζοντας ριζικά το τοπίο!! Το έργο σχεδιάζεται σε βάρος της βιοποικιλότητας και του τοπίου και προκαλεί μη αναστρέψιμες επιπτώσεις.

Η διάνοιξη δρόμων και διαμόρφωση πλαταιών αποτελούν σοβαρές επεμβάσεις που προκαλούν ανεπανόρθωτες αλλοιώσεις του τοπίου. Η βαρύτητα των αλλοιώσεων αυξάνεται συνυπολογίζοντας την χωροθέτηση τους σε κορυφογραμμές βουνών με ελάχιστη έως καθόλου ανθρώπινη δραστηριότητα, σε δασικές περιοχές, εντός σημαντικών οικολογικών συστημάτων, εντός περιοχών Natura. Κατά παρέκκλιση της δασικής νομοθεσίας οι δρόμοι μπορούν να φτάνουν και μέχρι 10 μέτρα πλάτος. Ο υποσταθμός ανύψωσης τάσης τοποθετείται στο βόρειο όριο του προστατευόμενου Τοπίου Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) με ονομασία "Φαράγγι Ίμπρου". Επίσης, τμήμα του δικτύου μέσης τάσης κατασκευάζεται εντός του προαναφερόμενου ΤΙΦΚ.

Τα παραδοσιακά μονοπάτια, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού μονοπατιού E4 (Εικόνα 3), θα χαθούν κάτω από το βάρος των βίαιων επενδύσεων και οι γιγαντιαίες ανεμογεννήτριες θα εξαφανίσουν το κάλλος των φυσικών τοπίων της ευρύτερης περιοχής.

Το Έργο, λοιπόν, στο σύνολο του θα προκαλέσει ανεπανόρθωτη υποβάθμιση των φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών, αισθητικών και λοιπών αξιών του τοπίου σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης, όπως ορίζονται ρητά στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο και καταστρατηγώντας τους στόχους της Εθνικής Στρατηγικής και το Σχέδιο δράσης για τη Βιοποικιλότητα.

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

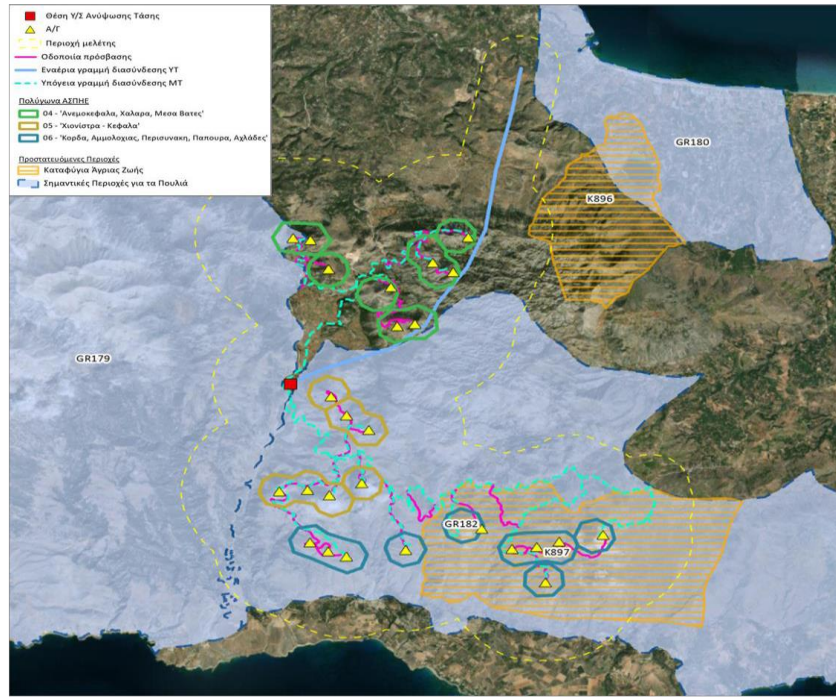
Εικόνα 3: Σχεδιασμός έργων ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06, όπου αποτυπώνεται το σύνολο των προτεινόμενων έργων και οι διαδρομές του ευρωπαϊκού μονοπατιού Ε4 (πράσινη γραμμή).

- **Επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα**

Όπως προαναφέρθηκε, τμήματα της περιοχής ενδιαφέροντος του έργου βρίσκονται εντός ζωνών αποκλεισμού και ζωνών αυξημένης προστασίας, εντός σημαντικών περιοχών για τα πουλιά (IBA) και εντός Ζώνης Ειδικής Διατήρησης (Εικόνα 4).

Παρακάτω παρουσιάζονται οι επιπτώσεις του έργου στα είδη **Γυπαετός, Όρνιο και Χρυσαιτός** που αποτελούν είδη που περιλαμβάνονται στα αυστηρά προστατευόμενα είδη του Παραρτήματος I της Κοινοτικής Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «περί της διατήρησης των άγριων πτηνών», του Παραρτήματος II (είδη πανίδας υπό αυστηρή προστασία) της Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης (Σύμβαση Βέρνης), όπως αυτή κυρώθηκε με το Ν. 1335/83, και στο Παράρτημα II της Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση των Μεταναστευτικών ειδών άγριων ζώων (Σύμβαση Βόννης). Επίσης, παρουσιάζονται οι επιπτώσεις του έργου στα μεταναστευτικά είδη.

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

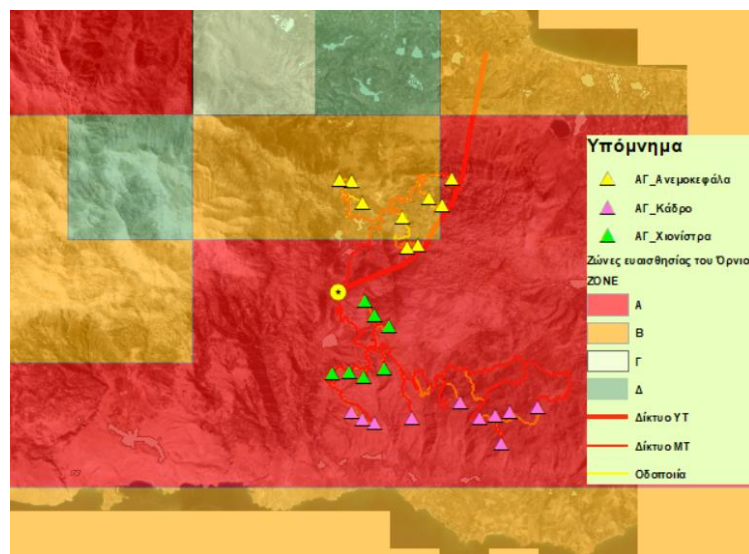
Εικόνα 4:Σχεδιασμός έργων ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06, όπου αποτυπώνονται οι θέσεις των Ανεμογεννητριών με τα πολύγωνα τους σε σχέση με τις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά και τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας του δικτύου Natura.

Σύμφωνα με το "Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό Όρνιο, Μαυρόγυπα στην Ελλάδα (ΦΕΚ 3663/Β/2021) στη ζώνη εξάπλωσης τόσο του Όρνιου όσο και του Γυπαετού περιλαμβάνεται όλη η Κρήτη. Σύμφωνα με το εν λόγω Εθνικό Σχέδιο που αποτελεί βασικό διαχειριστικό εργαλείο για την προστασία και διαχείριση των συγκεκριμένων ειδών του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για τα Πουλιά, το είδος που αποδεδειγμένα υποφέρει περισσότερο από την ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας είναι το αγελαίο Όρνιο, όπου έχει αποδειχθεί πως τα όρνια έχουν μειωμένη πρόσθια όραση και περισσότερο ανεπτυγμένη την περιφερειακή λόγω του τρόπου πτήσης και αναζήτησης τροφής, καθώς και των ηθολογικών τους εξελικτικών προσαρμογών, αναζητώντας τροφή κοιτώντας προς το έδαφος και πλευρικά ώστε να έχουν οπτική επαφή με γειτονικά άτομα, αλλά παρουσιάζουν «τυφλές» περιοχές στο οπτικό τους πεδίο με μειωμένη αντίληψη του πρόσθιου χώρου.

Τον Ιανουάριο του 2023, παρουσιάστηκε ο Χάρτης ευαισθησίας των κρίσιμων περιοχών του Όρνιου στην Ελλάδα, εργασία που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) - Προσδιορισμός κρίσιμων ενδιαιτημάτων (χαρτογράφηση ευαισθησίας) του Όρνιου στην Ελλάδα – Καθορισμός διαχειριστικών κατευθύνσεων. Παραδοτέο Δράσης C.1. Σύμφωνα με τον χάρτη ευαισθησίας του παραπάνω παραδοτέου, **τα προτεινόμενα ΑΣΠΗΕ βρίσκονται στις ζώνες Κρίσιμης και Υψηλής ευαισθησίας** (Εικόνα 5), στις οποίες έχει επιβεβαιωθεί περισσότερο από το 95% των καταγεγραμμένων περιστατικών θανάτωσης Όρνιων από πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες. Σύμφωνα, επίσης, με την ίδια μελέτη **τεκμηριώνεται η ανάγκη αποτροπής εγκατάστασης νέων ανεμογεννητριών στις ζώνες Κρίσιμης και Υψηλής ευαισθησίας.**

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Σύμφωνα με τη ΜΠΕ του Έργου (Μελέτη αθροιστικών επιπτώσεων, Πίνακας 6.1-1): **“Δεκατρείς (13) από τις προτεινόμενες ανεμογεννήτριες που χωροθετούνται στους τρεις Αιολικούς Σταθμούς που χωροθετούνται εντός των διοικητικών ορίων του Δ. Σφακίων χαρακτηρίζονται υψηλού κινδύνου για τούρνιο”**. Όπως αναφέρεται στη μελέτη: **“Σημαντικές αξιολογούνται οι επιπτώσεις για το Όρνιο με περισσότερη τις επιπτώσεις του ΑΣΠΗΕ «ΚΟΡΔΑ-ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ-ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ-ΠΑΠΟΥΡΑ-ΑΧΛΑΔΕΣ» λόγω μεγαλύτερου αριθμού διελεύσεων σε μεγάλο τμήμα του ΑΣΠΗΕ (Α/Γ Κ5 – Κ10). Σε περίπτωση προσκρούσεων ενήλικων ατόμων από τον πληθυσμό της ΖΕΠ GR4340019 “Φαράγγι Καλλικράτης-Αργουλιανό φαράγγι-Οροπέδιο Μανίκα” αναμένεται ετήσια μείωση του πληθυσμού σε ποσοστό 4,54% για κάθε ενήλικο άτομο που προσκρούει στη διάρκεια του έτους. Για τους ΑΣΠΗΕ «ΧΙΟΝΙΣΤΡΑ-ΚΕΦΑΛΑ» και «ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ-ΧΑΛΑΡΑ-ΜΕΣΑ ΒΑΤΕΣ» ο αριθμός των διελεύσεων εντός της επικίνδυνης ζώνης ήταν επίσης ιδιαίτερα υψηλός και αντίστοιχα αναμένονται μέτριοι έως σημαντικού βαθμού επιπτώσεις επηρεάζοντας τόσο τον πληθυσμό της ΖΕΠ GR4340019 όσο πιθανά και τον πληθυσμό της ΖΕΠ GR4340014.”** Επίσης, σύμφωνα με τη μελέτη (Χάρτης Ενδαιτημάτων Ειδών Ορνιθοπανίδας για τους ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06, αρ. Σχεδίου Β5), το σύνολο των παραπάνω ΑΣΠΗΕ βρίσκεται σε περιοχή τροφοληψίας του Όρνιου, ενώ το νότιο τμήμα της περιοχής αποτελεί ενδιαίτημα φωλιάσματος του είδους αυτού. Με βάση τα παραπάνω, **η υλοποίηση του προτεινόμενου έργου δύναται να οδηγήσει σε σημαντικές απώλειες των πληθυσμών του Όρνιου και πλήρη εκτοπισμό του είδους αυτού από την περιοχή, θίγοντας παράλληλα τους στόχους διατήρησης του είδους στη ΖΕΠ GR4340019 (ΦΕΚ 3118/Β/2023).**

Εικόνα 5: Σχεδιασμός έργων ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06, όπου αποτυπώνονται οι θέσεις των Ανεμογεννητριών σε σχέση με τις Ζώνες Κρίσιμης - Πολύ Υψηλής (κόκκινο χρώμα) και Υψηλής (πορτοκαλί χρώμα) ευαισθησίας των κρίσιμων περιοχών του Όρνιου σύμφωνα με τη χαρτογράφηση ευαισθησίας των ενδαιτημάτων του Όρνιου στην Ελλάδα (LIFE 16 ΙΡΕ/GR/000002).

Ο **Γυπαετός** είναι επίσης ένα ιδιαίτερα ευάλωτο είδος σε προσκρούσεις με ανεμογεννήτριες λόγω του ενδιαίτηματός του, όπως οροπέδια και κορυφογραμμές σε περιοχές με ταυτόχρονα υψηλό αιολικό δυναμικό οι οποίες επιλέγονται κατά προτεραιότητα από τους επενδυτές. Το πρόβλημα

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

ωστόσο είναι σοβαρό για νησιωτικούς πληθυσμούς γυιών όπως της Κορσικής και της Κρήτης με ελάχιστη ικανότητα εποικισμού από άλλες περιοχές. Η κατηγορία κινδύνου για το είδος αυτό είναι **ΚΡΙΣΙΜΩΣ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΝΤΑ**.

Σύμφωνα με τη ΜΠΕ του Έργου (Μελέτη αθροιστικών επιπτώσεων, Πίνακας 6.1-1): **“δεκατέσσερις (14) από τις προτεινόμενες ανεμογεννήτριες των ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06 χαρακτηρίζονται υψηλού κινδύνου για τον γυψαετό”**. Επίσης, σύμφωνα με τη μελέτη: **“Για τον Γυψαετό σημαντικότερες επιπτώσεις αναμένονται κυρίως από την εγκατάσταση του ΑΣΠΗΕ «ΚΟΡΔΑ-ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ-ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ-ΠΑΠΟΥΡΑ-ΑΧΛΑΔΕΣ» και δευτερευόντως από την εγκατάσταση του ΑΣΠΗΕ «ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ-ΧΑΛΑΡΑ-ΜΕΣΑ ΒΑΤΕΣ»**. Στον ΑΣΠΗΕ «ΚΟΡΔΑ-ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ-ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ-ΠΑΠΟΥΡΑ-ΑΧΛΑΔΕΣ» διαπιστώθηκε ότι το είδος πραγματοποιεί διελεύσεις εντός της επικίνδυνης ζώνης σε μεγάλο τμήμα του ΑΣΠΗΕ και σε περίπτωση πρόσκρουσης ενήλικου ατόμου αναμένεται μείωση του πληθυσμού της ΖΕΠ GR4340019 “Φαράγγι Καλλικράτης-Αργουλιανό φαράγγι-Οροπέδιο Μανικά” σε ποσοστό 100%. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι ο στόχος διατήρησης για το συγκεκριμένο είδος στην εν λόγω ΖΕΠ έχει οριστεί σε 1 ζευγάρι, συνεπώς πρόσκρουση ενήλικου ατόμου θα μειώσει τον πληθυσμό στα 0 ζευγάρια. Επιπρόσθετα, η λειτουργία του ΑΣΠΗΕ «ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ-ΧΑΛΑΡΑ-ΜΕΣΑ ΒΑΤΕΣ» αναμένεται επίσης να έχει μέτριες έως σημαντικές επιπτώσεις. Αν και το είδος καταγράφηκε να χρησιμοποιεί περιορισμένη έκταση του ΑΣΠΗΕ (Α/Γ Α1), περιστατικά πρόσκρουσης ενήλικων ατόμων θα επιφέρουν μείωση του πληθυσμού της ΖΕΠ GR4340014 σε ποσοστό 50% (μείωση πληθυσμού από 2 σε 1 ζευγάρια).” Επίσης, σύμφωνα με τη μελέτη (Χάρτης Ενδιατημάτων Ειδών Ορνιθοπανίδας για τους ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06, αρ. Σχεδίου Β5), το σύνολο των ΑΣΠΗΕ 05 και 06 και 3 Α/Γ του ΑΣΠΗΕ 04 βρίσκονται σε περιοχή τροφοληψίας του Γυψαετού, ενώ το νότιο τμήμα της περιοχής αποτελεί ενδιαίτημα φωλιάσματος του είδους αυτού. Με βάση τα παραπάνω, **η υλοποίηση του προτεινόμενου έργου δύναται να οδηγήσει σε σημαντικές απώλειες των πληθυσμών του Γυψαετού και πλήρη εκτοπισμό του είδους αυτού από την περιοχή, θίγοντας παράλληλα τους στόχους διατήρησης του είδους στη ΖΕΠ GR4340019 (ΦΕΚ 3118/ Β/2023)**.

Αναφορικά με τον Χρυσασετό, σύμφωνα με τη ΜΠΕ του Έργου: **“Εννιά (9) από τις προτεινόμενες ανεμογεννήτριες των ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06 χαρακτηρίζονται υψηλού κινδύνου για τον χρυσασετό”**. Επίσης, σύμφωνα με τη μελέτη: **“Ο Χρυσασετός αν και διατηρούσε ενεργή αναπαραγωγική επικράτεια στο νότιο τμήμα της ΠΕΠ δεν καταγράφηκε με μεγάλη συχνότητα στον ΑΣΠΗΕ «ΚΟΡΔΑ-ΑΜΜΟΛΟΧΙΑΣ-ΠΕΡΙΣΥΝΑΚΗ-ΠΑΠΟΥΡΑ-ΑΧΛΑΔΕΣ» συνεπώς δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις. Αντίθετα ένα δεύτερο ζευγάρι διατηρούσε επικράτεια και είχε τακτική παρουσία σε μεγάλο τμήμα του ΑΣΠΗΕ «ΑΝΕΜΟΚΕΦΑΛΑ-ΧΑΛΑΡΑ-ΜΕΣΑ ΒΑΤΕΣ», οπότε και αναμένεται η λειτουργία του εν λόγω έργου να επιφέρει μέτριες έως σημαντικές επιπτώσεις, δίχως όμως να επηρεάζεται ο πληθυσμός του είδους σε επίπεδο περιοχών Natura, δεδομένου ότι το ζευγάρι της περιοχής διατηρεί επικράτεια σε έκταση εκτός των ορίων κάποιας κοντινής ΖΕΠ.”** Σύμφωνα με τα παραπάνω, παρόλο που κατά τον μελετητή δεν αναμένεται να θιγούν οι στόχοι διατήρησης του είδους στη ΖΕΠ GR4340019, **αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις και σε αυτό το προστατευόμενο είδος**.

Επίσης, όπως φαίνεται στον ακόλουθο χάρτη (Εικόνα 6), όπου παρουσιάζονται οι κυριότεροι μεταναστευτικοί δρόμοι ορνιθοπανίδας, η χωροθέτηση των ΑΣΠΗΕ 04, 05 και 06 εμπίπτει εντός του κύριου διαδρόμου μετανάστευσης της ορνιθοπανίδας της Κρήτης.

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Σύμφωνα με τη ΜΠΕ του έργου: “*Φράγμα ανάσχεσης θα μπορούσε να παρατηρηθεί στα τακτικά μεταναστευτικά (Σφηκιάρης, Καλαμόκιρκος) και μεγάλωσυμα αρπακτικά είδη (Όρνιο, Γυπαετός, Χρυσαιτός) που καταγράφηκαν, καθώς η περιοχή του έργου βρίσκεται σε έναν κύριο μεταναστευτικό διάδρομο*”.

Εικόνα 6: Κύριοι μεταναστευτικοί διάδρομοι στη νήσο Κρήτη.

- **Επιπτώσεις στους οικοτόπους της περιοχής Natura με κωδικό GR4340012**

Με την υλοποίηση του έργου θίγεται η ακεραιότητα της περιοχής Natura με κωδικό **GR4340012** και ονομασία “**Ασφενδου – Καλλικράτης και παράκτια ζώνη**” διότι με τις εκχερσώσεις που θα πραγματοποιηθούν θα ελαττωθούν σημαντικά οι εκτάσεις που καταλαμβάνουν οι οικοτόποι κοινοτικής σημασίας: **5420** “Φρύγανα *Sarcopoterium spinosum*” και **5430** “Διαπλάσεις Κρήτης (*Euphorbieto-Verbascion*)”, **θίγοντας τους στόχους διατήρησης των παραπάνω τύπων οικοτόπων (ΦΕΚ 1807/Β/2023)**. Επίσης, **θίγεται ο οικοτόπος προτεραιότητας 6220** “Ψευδοστέππα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά της *Thero-Brachypodietea*”.

- **Επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας και πανίδας**

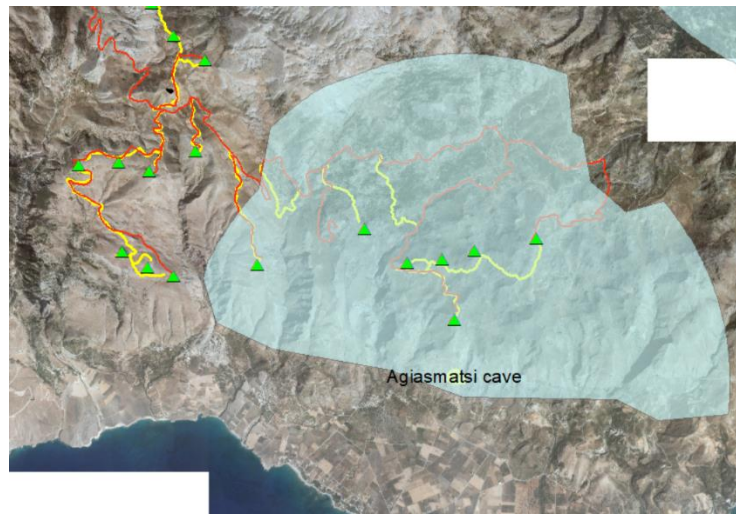
Η αύξηση των τεχνητών επιφανειών και ο κατακερματισμός των φυσικών οικοσυστημάτων από την υλοποίηση του έργου θα προκαλέσει πολύ σημαντικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και στα είδη χλωρίδας και πανίδας. Πιο συγκεκριμένα, ο κατακερματισμός των φυσικών οικοσυστημάτων έχει άμεσες συνέπειες στην απώλεια και απομόνωση των ενδιαιτημάτων των ειδών, στη μείωση πληθυσμών και στις τοπικές εξαφανίσεις ειδών. Έμμεσες επιπτώσεις προκύπτουν από τη διατάραξη της γεωμορφολογίας στις περιοχές επεμβάσεων με έντονο ανάγλυφο, με αποτέλεσμα να υπάρχει ο κίνδυνος εμφάνισης πλημμυρικών και διαβρωτικών φαινομένων σε επεισόδια έντονης νεροποντής.

Οι επιπτώσεις στη δασική βλάστηση από την κατασκευή του έργου (Α/Γ και οδοποιία) θεωρούνται υψηλής έντασης δεδομένου μάλιστα πως το έργο σε ποσοστό μεγαλύτερο του 95% (σύμφωνα με τη ΜΠΕ) προτείνεται σε υπαγόμενες στη Δασική Νομοθεσία εκτάσεις, και θα επέλθουν σημαντικές επιπτώσεις στην βλάστηση και στα είδη χλωρίδας και πανίδας στις προτεινόμενες περιοχές εγκατάστασης των ΑΣΠΗΕ.

Οι εναέριες γραμμές μεταφοράς ΥΤ εντός δασικών περιοχών έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία εκτεταμένης ζώνης αποψίλωσης με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό των δασών και τη διατάραξη της ισορροπίας της βιοποικιλότητας της περιοχής.

Σημαντικές επιπτώσεις αναμένεται στα προστατευόμενα είδη χειροπτέρων (νυχτερίδες) της περιοχής εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ 06 (Εικόνα 7). Από τις εργασίες πεδίου που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο εκπόνησης της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) του Έργου, για την ομάδα των χειροπτέρων (νυχτερίδες) προέκυψε ότι την ευρύτερη περιοχή της Περιοχής Έρευνας Πεδίου χρησιμοποιούν σημαντικά είδη χειροπτέρων (*Nyctalus leisleri* και **31/2024** Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Tadaridateniotis) (Κεφ. 3.6-3.7 ΕΟΑ_2) που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ της σύμβασης της Βέρνης και της σύμβασης της Βόννης και στο παράρτημα ΙV της Οδηγίας 92/43 της ΕΕ. Επίσης, προστατεύονται από το Προεδρικό Διάταγμα 67/81 και από την UNEP/EUROBATS. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες για την εξέταση των νυχτερίδων στα αιολικά πάρκα το επίπεδο κινδύνου πρόσκρουσης αξιολογείται ως υψηλό και για τα δύο είδη που εντοπίστηκαν στις εργασίες πεδίου της μελέτης.

Εικόνα 7: Σχεδιαζόμενα έργα ΑΣΠΗΕ και περιοχή τροφοληψίας των αποικιών χειρότερων και περιοχή σημαντικών σπηλαίων και καταφυγίων χειροπτέρων (Πηγή: Πρόταση προστασίας και διαχείρισης καταφυγίων και περιοχών τροφοληψίας των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων και του οικοτόπου των σπηλαίων της Ελλάδας - LIFE17 NAT/GR/000522).

Προτάσεις Δήμου Σφακίων για την Πράσινη Μετάβαση

Η ενέργεια συμβάλλει σημαντικά στην κλιματική αλλαγή, αντιπροσωπεύοντας το 60% των συνολικών εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. Η μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων αποτελεί μία σημαντική επιδίωξη των μακροπρόθεσμων στόχων για το κλίμα και οι ΑΠΕ συμβάλλουν προς την κατεύθυνση αυτή. Ο εφοδιασμός με καθαρή, προσιτή και ασφαλή ενέργεια συνιστά βασικό στόχο της Πράσινης Συμφωνίας. Ωστόσο, βασικό στόχο της Πράσινης Συμφωνίας αποτελεί και η διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας.

Πρόταση του Δήμου Σφακίων είναι η εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων του εγκεκριμένου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΧΠΚ) για ισορροπημένη ήπια εκμετάλλευση του αιολικού και του ηλιακού δυναμικού με ταυτόχρονη διατήρηση των μορφολογικών ιδιοτεροτήτων της κάθε περιοχής. Επίσης, όπως αναφέρεται και στο ΠΧΠΚ, η περιοχή χωροθέτησης των ΑΣΠΗΕ στον Δήμο Σφακίων αποτελεί ευρύτερη περιοχή ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριοτήτων σε ορεινούς και ημιορεινούς όγκους και όχι ευρύτερη περιοχή ανάπτυξης συγκεντρωμένων έργων ΑΠΕ. Ο οικοτουρισμός μπορεί να αναπτυχθεί στην ευρύτερη περιοχή που παρουσιάζει ενδιαφέρον από άποψη βιοποικιλότητας και αισθητικής τοπίου, συμβάλλοντας στη διατήρηση ή στη δημιουργία κινήτρων για μετάβαση σε πράσινη οικονομική δραστηριότητα όπως βιολογικές καλλιέργειες, προώθηση παραδοσιακών προϊόντων κ.ά. Η προστασία της βιοποικιλότητας είναι πολύ σημαντική για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Στην παρούσα φάση υλοποιούμε έργα συντήρησης των ιστορικών μονοπατιών

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

της περιοχής, τα οποία θα προσφέρονται ακόμα περισσότερο για εκδρομή, πεζοπορία, αθλητισμό και δράσεις οικοτουρισμού.

Στηρίζουμε κατά προτεραιότητα τις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και τα συστήματα αυτοπαραγωγής ή παραγωγής ενέργειας μικρής κλίμακας, που δημιουργούν συνείδηση παραγωγού ενέργειας στον καταναλωτή και αυξάνουν το ποσοστό διείσδυσης ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας προς όφελος των νοικοκυριών-μικρών παραγωγών. Η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων αποτελεί επίσης μία βιώσιμη λύση για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και την επίτευξη των κλιματικών στόχων. Το μεγαλύτερο ενεργειακό κοίτασμα με άμεση ωφέλεια στο σύνολο των νοικοκυριών είναι η εξοικονόμηση ενέργειας.

Κατόπιν των παραπάνω, εισηγούμαστε:

Την αρνητική γνωμοδότηση του Δημοτικού Συμβουλίου, επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για το έργο με τίτλο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων» από την εταιρία ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ, σύμφωνα με την παραπάνω εισήγηση.

Πρόταση Εισήγησης:

Ο Δήμαρχος, κ. Ιωάννης Ζερβός στη συνέχεια εισηγείται τη λήψη απόφασης σχετικά με:

«Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

Το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού έλαβε υπόψη:

- Τις υπ' αριθμ. 89-2012/4533/24-09-2022 (ΑΔΑ: Β4ΤΜΩΗ4-Μ1Θ) και 86-2015/3315/16-09-2015 (ΑΔΑ: 6ΨΨΛΩΗ4-Λ2Ω) σχετικές, αρνητικές Αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Σφακίων,
- Το υπ' αριθμ. πρωτ. 129007 έγγραφο της Διεύθυνσης Δασών Χανίων με τίτλο: «Έκφραση απόψεων για το έργο "6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου - Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων", με το οποίο μας ενημερώνει ότι η Υπηρεσία τους εκφράζεται αρνητικά για την υλοποίηση του έργου,
- Τις Αποφάσεις των Δ.Σ. της Ένωσης Απανταχού Σφακιανών, του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Χανίων (Ε.Ο.Σ. Χανίων), του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασκήφου, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στο Δήμο μας,
- Την παραπάνω εισήγηση, με τα διαλαμβανόμενα αυτής,
- Το φανερό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας μεταξύ των Δημοτικών Συμβούλων και των Προέδρων των Δημοτικών Κοινοτήτων του Δήμου Σφακίων, και την ομόφωνη αντίρρηση όλων κατά της σχεδιαζόμενης ΑΣΠΗΕ στις περιοχές του Δήμου μας,
- Τα μηνύματα συμπαράστασης των βουλευτών Χανίων, της Νέας Δημοκρατίας Σέβης Βολουδάκη και του Σύριζα Παύλου Πολάκη,

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

- Τις τοποθετήσεις των προσκεκλημένων, Αντιπεριφερειάρχη Χανίων Νικόλαο Καλογερά, Δήμαρχο Αποκορώνου Χαράλαμπο Κουκιανάκη, Δήμαρχο Κισσάμου Γεώργιο Μυλωνάκη, Αντιδήμαρχο Καντάνου-Σελίνου Αντώνιο Καστρινάκη, τέως Βουλευτή Κ.Κ.Ε. Χανίων και νυν Περιφερειακό Σύμβουλο Αλέξανδρο Μαρινάκη, Πρόεδρο της Ένωσης Σφακιανών Ν. Χανίων Ανδρέα Μανουσέλη, τέως Δήμαρχο Σφακίων Ιωσήφ Λύκο, καθηγητή Ανάλυσης Δεδομένων του Πανεπιστημίου Brunei Darussalam και Queen Mary του Λονδίνου, συνεργάτη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Αριστείδη Μουστάκα, οι οποίοι συμμερίζονται την άποψη του Δήμου Σφακίων και εξέφρασαν αρνητική άποψη για την υλοποίηση του έργου,
- τους Πρόεδρους και τα μέλη των τοπικών σωματείων, συλλόγων και ενώσεων, οι οποίοι παρευρέθηκαν στην συνεδρίαση και στήριξαν την προσπάθεια του Δήμου να αντιτεθεί στη σχεδιαζόμενη ΑΣΠΗΕ, και συγκεκριμένα τον Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Κτηνοτρόφων Ν. Χανίων Μανούσο Σταυργιανουδάκη, τον Πρόεδρο του Αγροτικού Συνεταιρισμού Σφακίων Ιωσήφ Σαβιολάκη, τους Προέδρους των Πολιτιστικών Συλλόγων Αράδαινας Ανώπολης και Ασκύφου, Αντώνιο Γεωργεδάκη, Μανούσο Γλυμενάκη και Ανδρέα Καρκάνη αντίστοιχα, μέλη της Ομάδας Γυναικών Σφακίων,
- Καθώς και το σύνολο των παρευρισκόντων που εξέφρασαν ομόφωνα αρνητική άποψη κατά της σχεδιαζόμενης ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων.

και μετά από διαλογική συζήτηση, εξέδωσε την απόφασή του ως εξής:

**ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ Ο Μ Ο Φ Ω Ν Α:
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 31/2024**

Γνωμοδοτεί αρνητικά, επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για το έργο με τίτλο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων» από την εταιρία ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ, σύμφωνα με το παραπάνω σκεπτικό και ειδικότερα:

- Με την υλοποίηση του Έργου θα μετατραπεί η ευρύτερη περιοχή της ανατολικής απόληξης των απάτητων βουνών των Λευκών Ορέων σε ένα γιγαντιαίο βιομηχανικό πάρκο προκαλώντας σωρευτικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.
- Το έργο σχεδιάζεται σε βάρος της βιοποικιλότητας και του τοπίου, θίγοντας τις εθνικές μας υποχρεώσεις (ΦΕΚ 30/Α/2010) και τις διεθνείς συμβάσεις για το τοπίο.
- Το έργο δεν είναι αποδεκτό από την τοπική κοινωνία και σε περίπτωση αδειοδότησης θα υπάρχουν πολύ ισχυροί κοινωνικοί κραδασμοί.
- Με την υλοποίηση του Έργου θα υποβαθμιστούν οι υφιστάμενες παραδοσιακές οικονομικές δραστηριότητες και ο περιπατητικός-φυσιολατρικός τουρισμός αποτελώντας τροχοπέδη στην ανάπτυξη του οικότουρισμού στην περιοχή.
- Το έργο δεν είναι συμβατό με το εγκεκριμένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Κρήτης (ΦΕΚ 260/ΑΑΠ/2017).
- Το έργο δεν είναι συμβατό με το «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα» (ΦΕΚ 3663/Β/2021) και αναμένεται να προκαλέσει μη αντιστρεπτές επιπτώσεις στους πληθυσμούς και στα ενδιαφέροντα των μεγάλων

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

αρπακτικών πτωματοφάγων πτηνών Γυπαετός, Όρνιο και Χρυσαιτός, καθώς και σε μεταναστευτικά είδη ορνιθοπανίδας (Οδηγία 79/409/ΕΟΚ).

- Το έργο θίγει τους στόχους διατήρησης Ειδών Ορνιθοπανίδαςστη ΖΕΠ GR4340019 (ΦΕΚ 3118/Β/2023).
- Το έργο θα προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας και πανίδας, καθώς και στα προστατευόμενα χειρόπτερα (νυχτερίδες) στην περιοχή ενδημίας τους.
- Το έργο θίγει τους στόχους διατήρησης τύπων οικοτόπων και ειδών στην περιοχή ΕΖΔ GR4340012 (ΦΕΚ 1807/Β/2023). Επίσης, θίγεται ο οικότοπος προτεραιότητας 6220 "Ψευδοστέππα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά της Thero-Brachypodietea" (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ).
- Τα προτεινόμενα φαραωνικού μεγέθους έργα ΑΠΕ δεν προσφέρουν αντισταθμιστικά οφέλη στους Έλληνες πολίτες, όσον αφορά στο κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας που καλούνται να πληρώσουν οι καταναλωτές.
- Τα προτεινόμενα φαραωνικού μεγέθους έργα ΑΣΠΗΕ στην Κρήτη αποσκοπούν στην παραγωγή υπερδιπλάσιας ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας από τις ανάγκες του Νησιού.
- Η Πράσινη Μετάβαση θα πρέπει να ενσωματώνει την αρχή της ήπιας εκμετάλλευσης όλων των μορφών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σεβόμενη τη βιοποικιλότητα, το φυσικό περιβάλλον, το τοπίο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τοπικών κοινωνιών, καθώς και τις υποχρεώσεις της Ελλάδας σχετικά με τα καθεστώτα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο, τις διεθνείς συμβάσεις, τους Νόμους και τις Υπουργικές Αποφάσεις που έχουν ψηφιστεί από το ελληνικό κοινοβούλιο.

Με την παρούσα απόφαση εξουσιοδοτείται ο δήμαρχος να προβεί σε κάθε νομική παρέμβαση αντιρρήσεων και προσφυγή στα ελληνικά δικαστήρια και στα ευρωπαϊκά όργανα σε περίπτωση που το έργο αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά και η απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων αντίκεινται στα αναφερόμενα και στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Επιπροσθέτως, θα θέλουμε να καταγραφεί ότι στηρίζουμε και όλους τους υπόλοιπους θιγόμενους Δήμους Κισσάμου, Αποκορώνου και Καντάνου-Σελίνου, και από κοινού θα επιδιώξουμε την αποτροπή της καταστροφής και της αλλοίωσης του κρητικού τοπίου από τις σχεδιαζόμενες βιομηχανικής κλίμακας εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις κρητικές μαδάρες.

Αφού συντάχθηκε το πρακτικό υπογράφεται:

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Καρκάνης Νικόλαος

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Χιωτάκης Μανούσος

ΤΑ ΜΕΛΗ

1. Βυζηράκης Γεώργιος	7. Μπολιώτης Ιωάννης
2. Γυπαράκης Βαρδής	8. Μπραουδάκης Ιωάννης
3. Δαμανάκης Εμμανουήλ	9. Νικολουδάκης Εμμανουήλ
4. Καγιαδάκης Γεώργιος	11. Πολέντας Γεώργιος
5. Καρκάνης Νικόλαος	12. Σφηνιά Αφροδίτη
6. Κοπάσης Ελευθέριος	13. Χιωτάκης Μανούσος

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Καρκάνης Νικόλαος

31/2024 Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ για το έργο: «6 ΑΣΠΗΕ συνολικής εγκαταστημένης ισχύος 288 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 256,36 MW στους Δήμους Κισσάμου, Σφακίων, Αποκορώνου και Κανδάνου-Σελίνου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων»